

Riigikohtu arvamus kohtumenetluse tõhustamise ettepanekute kohta

Üldiselt

Tunnustades iseenesest Justiitsministeeriumi püüdeid kohtumenetlusi tõhustada, ei pea Riigikohus õigeks, et oluliste muudatuste kohta küsitakse seisukohta sedavõrd lühikese aja jooksul. Mitmete pakutud muudatuste kohta oluks kohtunike jaoks vajalik põhjalikum analüüs ja eelnev laiem arutelu.

Siiski esitasid selle nabi aja jooksul arvamusi tsiviil- ja halduskolleegiumi kohtunikud ja nõunikud, mida siinkohal refereerime.

1. Pankrotiseaduse muutmine

1.1 PankrS § 10 ja § 13 muutmine

Ei pooldata muudatust, kuna kui kohtuistungit ei ole nõutud, võib kohtulahendi kvaliteet nii olulises küsimuses langeda.

1.2 PankrS § 84¹ lg 3 p-de 6 ja 7 kehtetuks tunnistamine

Punktil 6 on otsene seos pankrotimenetluse sisulise lahendamise ja lahendamise vahel. Pankrotimenetluses toimub sisuliselt raha jaotamine erinevate subjektide vahel, sh haldur ja võlausaldajad. Seega halduri ja toimkonna tasu ning kulud mõjutavad otseselt seda, kui palju võlausaldajad pankrotipesast raha saavad. Punkti 6 kehtetuks tunnistamisel tekib küsimus, mis saab juhul, kui kohtujurist on halduri tasu ja kulud kinnitanud, aga lõpparuande kinnitamisel asub kohtunik temast erinevale seisukohale.

Punkt 7 ei ole kulude kindlaksmääramise säte, vaid tegemist on PankrS § 30 lg 3 järgi tehtava lahendiga, millega mõistetakse pankrotivõlgniku juhatuse liikmelt deposiidi maksnud võlausaldaja kasuks raha välja. Tegemist on sisulise vaidlusega, mis on olemuselt õigusemõistmine.

Kokkuvõttes Riigikohtu tsiviilkolleegium neid ettepanekuid ei toeta.

2. Perekohustuste seaduse muutmine

2.1 Perekohustuste seaduses kavandatakse uut elatisabi liiki, mida nimetatakse menetlusväliseks elatisabiks, mida makstaks Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel, kui kohustatud isik ei täida oma ülalpidamiskohustust kohtu- või täitemenetluse väliselt ja on tõenäoline, et ta ei täidaks seda vähemasti mitte tervikuna ka kohtulahendi alusel. Seni on seaduses olnud kohtumenetlusaegne elatisabi ja täitemenetlusaegne elatisabi, kui võlgnik ei täida ülalpidamiskohustust. Tähelepanuväärselt ei ole ettepaneku kohaselt võimalik menetlusvälise elatisabi andmisest keeldumist vaidlustada. Seletuses on toodud, et see on vältimaks paralleelvaidlust halduskohtus ning taotlejal on õigus pöörduda kohtusse või täitemenetlusesse ja taotleda sellega seotud elatisabi. See on PS § 15 lg-t 1 silmas pidades problemaatiline, sest kui seadusandja annab juba võimaluse taotleda menetlusvälist elatisabi, peaks olema võimalik kontrollida, kas sellest on keeldutud õiguspäraselt. See tekitab küsimuse, kas selline elatisabi liik on vajalik.

2.2 § 50¹ lg 2 „...võlgniku poole maksmisele kuuluv“ on ilmselt mõeldud „võlgniku poolt“, kuid ka see tuleks keeleliselt üle vaadata.

2.3 § 50¹ lg 3 puhul tekkis küsimus, et kui võlgnik maksab neljanda kuu lõpul elatisena pahatahtlikult ühe euro, kas see võimaldab jätta õigustatud isiku menetlusvälisest elatisabist ilma.

2.4 Riigikohtu tsiviilkolleegiumi hinnangul ei nähtu pakutud perehüvitise seaduse muudatustest seost kohtumenetluse tõhustamisega.

3. Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse muutmine

3.1 PSJKS § 13 lg-st 1 on kavas välja võtta kohustus lahendada põhiseaduslikkuse järelevalve asi nelja kuu jooksul. Samuti kavatakse asendada valimisasja läbivaatamise 7 **tööpäeva** pikkune tähtaeg 14 **kalendripäeva** pikkuse tähtajaga, mis üldjuhul annab asja läbivaatamiseks juurde kolm **tööpäeva**. Kui senised tähtajad ei ole praktikas realistlikud, on muutused põhjendatud. Valimisasjade juures väärib siiski märkimist, et lahendamise tähtaja võrra venib ka valimistulemuste väljakuulutamise ja uue Riigikogu koosseisu kokkutulemine (RKVS § 74 lg 1). Samuti kavatakse kehtetuks tunnistada **PSJKS § 44 lg 3**, mille kohaselt lahendab üldkogu valimisasja hiljemalt seitsme tööpäeva jooksul pärast asja üldkogule andmist. Ettepaneku seletuse kohaselt on asja üldkogule üleandmisel üldjuhul tegemist ka põhiseaduspärasuse küsimusega, mistõttu ei ole menetlust võimalik nii lühikese aja jooksul läbi viia. PSJKS § 44 lg 3 kehtetuks tunnistamisel võib olla aga hoopis vastupidine toime (st PSJKS § 44 lg-tes 1 ja 2 sätestatud tähtaeg enam ei pikene), sest üldkogu peab kohaldama asja liigile vastavaid menetlusnorme (PSJKS § 14 lg 3).

3.2 Kavandatakse muuta **PSJKS § 57 lg-t 3** viisil, et põhiseaduslikkuse järelevalve asja lahendit ei pea põhjendama, kui taotlus jääb menetlusse võtmata või rahuldamata taotluse esitamata jätmise õiguse puudumise tõttu. Siinkohal peetakse silmas eeskätt individuaalkaebusi. Samuti ei pea valimiskaebuse lahendamise kohta tehtud otsust põhjendama, kui Riigikohus nõustub Vabariigi Valimiskomisjoni (VVK) seisukohtadega ja kaebuse väited ei anna alust selle rahuldamiseks. Nimetatud lahendite täielik põhjendamata jätmise võib olla ebaproportsionaalne. Seda, et seadus individuaalkaebuse esitamise õigust ei anna ja Riigikohus sellist õigust üldjuhul ei tunnusta, samuti seda, et valimiskaebuses nõustub Riigikohus VVK seisukohtadega ja et asjas pole esitatud olulisi uusi argumente, saab Riigikohus öelda ka lakooniliste põhjendustega.

3.3 Radikaalset muudatust kavandatakse **PSJKS § 63**, mille kohaselt jäävad põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse kulud edaspidi menetlusosaliste endi kanda, v.a juhul, kui see menetlus toimub kohtu taotlusel. Kuigi põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlus on erandlik kohtumenetlus, võib see mõnikord olla siiski hädavajalik oma PS § 15 lg-s 1 sätestatud õiguse teostamiseks. Seepärast võiks kaaluda õigusabikulude väljamõistmise võimalust vähemalt olukorras, kus menetlusosaline ei tegele oma n-ö põhitegevusega (nt piiratakse inimese valimisõigust õigusvastaselt). Samuti võib kõigi enda kulude kandmine sõltumata menetluse edukusest olla ebaproportsionaalselt põhiõigusi riivav 4. ja 5. peatüki menetlustes (vältida tuleb võimalust poliitilised konkurendid n-ö vaeseks kurnata). Problemaatiline on ka ettepanekutes pakutud PSJKS § 63 lg 2, mille kohaselt juhul, kui põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlus toimus kohtu taotlusel, arvestatakse selles kantud kulusid menetluskulude jaotamisel. See nimelt eeldab vältimatult põhiasjas tehtud kohtuotsuse edasikaebamist või

täiendava otsuse tegemist pärast põhiseaduslikkuse järelevalve asjas lahendi tegemist Riigikohtus. Täiendava otsuse normistik praegu sellist võimalust oma lühikeste tähtaegade tõttu ei toeta (nt HKMS § 170 lg 5).

Lisaks tuleks üle vaadata § 63 lg 2 sõnastus: „kohtu taotlusel“ asemel peaks olema „kohtuotsuse või -määruse alusel“. Selliselt oleks muudatus kooskõlas PSJKS § 9 sõnastusega.

4. Riigi õigusabi seaduse muutmine

4.1 Ettepanekutes nähakse ette mitmesuguseid muudatusi menetlusabi regulatsioonis. Esmalt on kavas kohtute pädevusest välja viia menetlusabi andmine kohtuvälises menetluses. Nt edaspidi otsustaks notari tasust vabastamise Notarite Koda (mitte maakohus tsiviilkohtumenetluses). Kohtuvälist riigi õigusabi andmist hakkaks otsustama advokatuur (praegu RÕS § 10 lg-te 3 ja 3¹ järgi kohus, kes tõenäoliselt asjast võrsuvat vaidlust lahendaks). Kui aga Notarite Koda või advokatuur menetlusabi ei anna, saaks seda vaidlustada halduskohtus. Kuigi vastavate otsustuste viimine Notarite Koja või advokatuuri tasemele ei ole iseenesest vale, tekitab küsitavusi keeldumistest võrsuvate vaidluste lahendamise halduskohus. See tähendab, et halduskohus peaks hakkama hindama ka teiste valdkondade riigi õigusabi perspektiivi, mis tähendab sisuliselt materiaalõigusliku hinnangu andmist karistus- või tsiviilõiguslike vaidluste kohta. Riigikohtu erikogu on korduvalt leidnud, et riigi õigusabi taotluse põhjendatust peaks hindama seda liiki vaidlustele spetsialiseerunud kohtuharu (RKEKm 1-21-6033/16, p 14; RKEKm 2-22-2054/8, p 6). Tähele panemata ei saa jätta ka tõsiasja, et vähemalt osaliselt on tegemist tsiviilkohtumenetluse tõhustamise sildi all koormuse ümberjagamisega halduskohtumenetlusesse. Lisaks on kahtlane, kas advokatuuril ja notariaadil on võimekus neid asju lahendada ning kas asjade väikest arvu arvestades väärivad sellise võimekuse tekitamine muudatust.

4.2 Menetlusabisse puutuvalt väärivad märkimist ka see, et ettepanekutes soovitakse asendada **RÕS § 7 lg 1 p-s 4** sätestatud tingimus, mille kohaselt ei anta riigi õigusabi, kui kulud õigusteenusele ei ületa eeldatavasti taotleja kahekordset keskmist ühe kuu sissetulekut (millest on tehtud mahaarvamised), kolmekordse keskmise ühe kuu sissetulekuga. Samasugust muudatust kavandatakse ka TsMS § 182 lg 2 p 1. Piiratud ressursi tingimustes pole menetlusabi lävendi tõstmine ilmselt lubamatu, seda enam, et piiripealsel juhul annavad võimaluse põhiseaduspäraseks tõlgenduseks laialt tõlgendatavad sissetulekust mahaarvatavad kulud. Küll aga tekib sellisel juhul küsimus, kas on põhjendatud, et HKMS § 112 lg 1 p 1 samasisuline säte jääb sellisel juhul endiselt nõudma madalamat lävendit (kahekordne keskmise ühe kuu sissetulek)? Seda oleks põhimõtteliselt võimalik õigustada halduskohtumenetluse eripäradega, kuid samas RÕS § 7 lg 1 p 4 muudatus kohalduks ka halduskohtumenetluses. Kui selleks pole head põhjendust, võiks vältida olukorda, kus TsMS-i ja HKMS-i muidu väga sarnased normid erinevad mingi olulise nüansi poolest.

4.3 Tuleks kasutusele võtta lahendus, et riigi õigusabi tasu ja eksperdi tasu määrused oleks võimalik teha pealdisena, kui taotlus tervikuna rahuldatakse. Nende määruste peale kulub palju kohtujuristide aega.

5. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

5.1 Sisulise poole pealt tundub tähtaja pikendamine ühelt aastalt viiele probleemile liiglihtsustatud lähenemisena. Kõik SHS-i alusel kinni peetavad inimesed ei ole seal eluaegselt. Pigem võiks lahendus olla menetluse lihtsustamine olukordade jaoks, kus on ilmselge, et isiku diagnoos on selline, et tema seisund ei saagi muutuda. Ei saa eeldada, et kõik isikud on suutelised esitama avaldust paigutamise lõpetamiseks, kui nende tervislik seisund on paranenud.

5.2 Põhjendamata on, miks on mõistlik pikendada tähtaega just 5 aasta peale, mitte nt 3 aasta peale. Ei nähtu analüüsi, kas selline lahendus on kooskõlas rahvusvahelise/Euroopa õigusega (vt nt sellekohaseid viiteid, mh EIK lahenditele Tsiviilkohtumenetluse seadustiku kommenteeritud väljaanne, III kd, § 539¹ komm 3.2.1. – isikul on õigus mõistliku aja tagant toimuvale kinnipidamise kontrollimisele). Pealegi võimaldab TsMS § 539¹ ka juba praegu paindlikumat lahendust: kui isiku tervislik seisund ei ole seda kajastavate dokumentide järgi muutunud, ei pea kohus paigutamise pikendamise otsustamiseks nt uut ekspertiisi määrama, kui eelmisest ei ole rohkem kui aasta möödunud.

6. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

6.1 TsMS § 16 muudatus

Tegemist on pigem ebavajaliku muudatusega. Ei ole võimalik aru saada, millist kasu sellega soovitakse saavutada. Selle asemel, et kohtumenetlust tõhustada, raiskab see hoopis ressursse, pannes ühe kohtuniku asemel kolm kohtunikku asja lahendama. Osa asju on eelnõus ka lahendamata jäetud, nt millal, millises menetluse staadiumis võib kohtu esimees määruse teha, mis saab koosseisust siis, kui ringkonnakohus saadab asja tagasi maakohtule uueks lahendamiseks jms.

6.2 TsMS § 49 lg 2 ja § 51 muudatus

6.2.1 TsMS § 49 lg 2 puhul ei ole tsiviilkolleegiumi hinnangul tegemist vajaliku ettepanekuga. Suurt sisulist muudatust selle muudatusega väga suure tõenäosusega ei saavutata, kohtunik jääb, nagu kehtivas õiguses, vastutama protokollis sisu eest.

6.2.2 TsMS § 51 muutmisel tuleks terviklikult läbi mõelda ja lahendada küsimus, mis on istungi helisalvestise ja protokollis õigusjõu vahetõde. Nt KrMS § 155 lg 22 kohaselt, kui protokollis kajastatu on vastuolus salvestisega, siis tuginetakse salvestisele. Pakutud muudatus üksinda tekitab selles ainult segadust juurde. Lisaks lükkab see protokollis koostamise koormuse edasi ajale, kui otsuse peale kaevatakse. Selliselt on kohtul raske tööd planeerida. Kui lähtuda ainult helisalvestisest, siis ei peaks hiljem protokollis koostamist toimuma. Kokkuvõttes ei toeta Riigikohtu tsiviilkolleegiumi enamus seda ettepanekut. Protokoll peab olema trükitud kujul. „Salme“ peaks töövalmidusse jõudmisel abistama.

6.2.3 Riigikohtu halduskolleegium juhib tähelepanu sellele, et ettepanek kohalduks HKMS-i viidete kaudu ka halduskohtumenetluses. Nt ei ole kohtuistungis protokollis koostamine enam istungisekretäri vastutus, vaid selle koostamise kohustus on kohtunikul, kes võib selleks kasutada küll kohtuametniku abi. Seda pehmendab võimalus jätta protokoll kirjalikku vormi viimata ja säilitada see osaliselt või täielikult heli- või videosalvestisena. Tuleb nentida, et

kohtuniku vastutuse suurenemise kohta toodud seletus on ühest küljest loogiline (üksnes kohtunik saab oma asjas õiguslikult olulised asjaolud kokku võtta), kuid teisalt jääb arusaamatuks, kuidas senise (n-ö aegade algusest kehtinud) korra muutmine kohtumenetluse tõhustamise eesmärgiga kokku käib. Igal juhul on tegemist muudatusega, mis tuleks halduskohtumenetluse kontekstis läbi kaaluda: kui haldus- ja tsiviilkohtumenetluses on sellest erinev arusaam, tuleb kaaluda HKMS-i protokollimise normistiku lahtihaakimist TsMS-i omast.

6.3 TsMS § 59 muudatus

Kohtulahendi avalikustamise säte ei peaks paiknema toimikuga tutvumist reguleerivas paragrahvis, vaid §-s 462, mis räägib kohtuotsuse avalikustamisest (või selle naabruses § 461¹ või § 462¹). Avalikustamata lahendi anonüümseks muutmise ja mitteavalikustamise taotluse küsimus on lahendamata.

6.4 TsMS § 144 p 1 ja § 175 muudatused

6.4.1 Riigikohtu tsiviilkolleegiumi hinnangul ei nähtu, kuidas muudatus kohtumenetlust tõhustab. Pigem tuleneb muudatusest täiendavaid vaidluskohti, kui soovitakse hakata nõudma ebamääraste õigusabikulude hüvitamist. Kohtumenetluse tõhustamiseks ja kulude ettenähtavuseks tuleks kehtestada esindajatasu piirmäärad tabelina või muu formaliseeritud variant kulude kindlaksmääramiseks.

6.4.2 Riigikohtu halduskolleegium juhib tähelepanu sellele, et ka HKMS § 103 lg 1 p-s 1 ei ole võimalust hüvitada „muid õigusabikulusid“. See probleem on ka Riigikohtu halduskolleegiumist hiljaaegu läbi käinud seoses vaidlusega advokaadibüroos töötavate juristide töötundide tasu väljamõistmisega. Et plaanitakse vastavalt täpsustada ka TsMS § 175, mis kohaldub HKMS § 108 lg 12 kaudu halduskohtumenetluses, ent HKMS § 103 lg 1 p 1 muudatust praegu kavas ei ole, tõusetub küsimus, kas peaks ka selle muudatuse analoogselt TsMS § 144 p 1 muudatusega välja pakkuma. Pole head põhjust, miks see peaks haldus- ja tsiviilkohtumenetluses erinema.

6.5 TsMS § 150 lg 3² muutmine

6.5.1 Riigikohtu tsiviilkolleegium märgib, et antud sättest on valesti aru saadud. Riigil jääb raha saamata, kui see säte kehtetuks tunnistada. Kui kaebus rahuldatakse, siis Riigikohus riigilõivu ei tagasta, see jääb osaks menetluskuludest. Kui säte kaotada, siis tekiks menetlusosalisel (alusetult) õigus riigilõivu tagasi nõuda, kui kaebus jääb menetlusse võtmata. Muudatust tuleb täpsustada, et lõiv jääb riigile ka kaebuse rahuldamise korral.

6.5.2 Riigikohtu halduskolleegium lisab, et 2022. a-l Riigikohtus kautsjonilt riigilõivule üle minnes tekitas ka halduskolleegiumis segadust HKMS § 104 lg 7¹, mille kohaselt kantakse Riigikohtule esitatud kaebuse või avalduse menetlusse võtmata või rahuldamata jätmise korral riigilõiv riigituludesse. Nimelt ongi riigituludesse kandmine riigilõivu olemuslik tunnus ja üldjuhul saab selle teiselt poolelt välja mõista, aga mitte tagasi nõuda kaebuse rahuldamise korral. Nüüd plaanitakse analoogiline TsMS § 150 lg 3² kehtetuks tunnistada just sel põhjusel. Sarnase ettepaneku peaks tegema ka HKMS § 104 lg 7¹ kohta.

6.6 TsMS § 176 lg-d 2 ja 4

Kulunimekirjad oleks mõistlik koguda kokku ka juhul, kui kohus soovib jätta kulude kindlaksmääramise eraldi menetlusse – see aitaks pooltel mh otsustada, kas soovitakse otsuse peale edasi kaevata või läheks see liiga kulukaks. Kulude ettenähtavus praegu nagunii puudub. Seega tuleks Riigikohtu tsiviilkolleegiumi hinnangul jätta § 176 lg-d 2 ja 4 muutmata.

6.7 TsMS § 177 lg 2

Tähtaeg võiks olla pikem, arvestades asjaolu, et Riigikohtu lahend jõustub selle avalikustamisest, mis ei ole seotud poolele kättetoimetamisega, mistõttu (eriti menetlusse võtmisest keeldumiste puhul) võib lahendi jõustumine tulla menetlusosalisele üllatusena. Teiseks peaks asja sisulises lahendis olema selgitus selle kohta, et menetlusosaline teaks, et peab pärast otsuse jõustumist kulude kindlaksmääramiseks kohtusse pöörduma. Praegu peab kohus seda omal algatusel tegema.

6.8 TsMS § 186 lg 5

Riigikohtu halduskolleegium märgib, et HKMS § 116 lg 2 kaudu kohaldub TsMS § 186, mille lg-sse 5 lisatakse lause, mille kohaselt võib kohus menetlusabi taotlust lahendades eeldada esitatud andmete õigsust ja täielikkust. Muudatuse eesmärk on vähendada kohtute töökoormust menetlusabi taotluste lahendamisel, säilitades samas kõik kontrollivolitused. Selle rakendumine halduskohtumenetluses on küllap mõistlik.

6.9 TsMS § 310²

6.9.1 HKMS § 72 lg 4 kaudu kohalduks halduskohtumenetluses kavandatav TsMS § 310², mille kohaselt võib menetlusdokumendi vastuvõtmine saada tingimuseks riigi poolt palga, pensioni, toetuse vms maksmiseks, dokumendi saamiseks, piiriületuseks või muude avalike teenuste osutamiseks. Säte on kavandatud kujul üpris radikaalne ja sunnib küsima, kas üks tsiviil- või halduskohtumenetlus on niivõrd oluline, et kaalub üles kõik isiku õigused saada avalikke teenuseid või isegi piiri ületada.

6.9.2 Lisaks on selle muudatusettepaneku juurest puudu analüüs võimaliku ebaproportsionaalsuse kohta. On mh olemas võimalus lugeda dokument kättetoimetatuks väljaande Ametlikud Teadaanded abil.

6.10 TsMS § 423 lg 1 p 13 muudatus

Muudatust tuleks täpsustada järgmiselt: „asi ei allu rahvusvahelise kohtualluvuse sätete alusel kohtule või ...“. Olukorras, kus asi allub teisele Eesti kohtule, tuleb asi anda TsMS § 76 alusel üle õigele kohtule. See on menetlusosalistele ressursi säästvam lahendus.

6.11 TsMS kinnisesse asutusse paigutamise menetlus

Menetlus vajaks tervikuna põhjalikumat analüüsi ja ilmselt ümbertegemist. Praegu toimub enamuse kinnisesse asutusse paigutamistest EÕK raames, millele õiget menetlust ei järgne. Nii see ei peaks olema. EÕK oma olemuselt on õigussuhte esialgne reguleerimine kohtumenetluse ajaks. See ei ole mõeldud olema iseseisev menetlus. Mõistlik oleks luua kaks eraldi menetlust: lühiajaline kinnisesse asutusse paigutamine, mille alla läheksid praegu psühhiaatriaiglate taotluste alusel EÕK raames paigutamised, ning pikaajaline kinnisesse

asutusse paigutamine, mille alla läheksid praegu peamiselt KOV-ide avalduste alusel läbiviidavad menetlused. Tuleks analüüsida, millised tagatised mõlema menetluse tüübi puhul peaks menetlusosalisel olema.

6.12 TsMS § 613 lg 2 muudatus

Tegemist on kompleksse küsimusega, mis vajab põhjalikumat analüüsi. Ettepanek on see muudatusettepanek siit eelnõust välja jätta.

6.13 TsMS § 637 lg 1 p 6 muudatus

6.13.1 Sisuliselt katab see ära lg 2¹ kohaldamisala, mille võiks tunnistada kehtetuks. Pakutud muudatusettepanekule võiks sarnaselt lg-ga 2¹ lisada: „... välja arvatud, kui maakohus on andnud loa edasikaebamiseks“. Maakohtul võiks olla võimalik praktika kujundamiseks olulistest asjadest edasikaebeluba anda.

6.13.2 Riigikohtu halduskolleegium juhib tähelepanu sellele, et HKMS § 187 lg 3 p-s 5 on faktiväidete õigsuse eeldamine jätkuvalt sees.

6.14 TsMS § 661 lg 1 muudatus

Analüüsimata on väga oluline küsimus sellest, kui suurt töökoormuse kasvu see muudatus ringkonnakohtute jaoks tähendaks.

6.15 TMS § 74

§ 74 lg-s 8 on kogemata ekslikult märgitud, et hinnatakse kaebajat. Kas ei oleks vaja reguleerida seda, millised eksperdid on täituri jaoks lubatavad tellida?